

УПОТРЕБА ХЕНДАУТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ АКАДЕМСКОГ ДИСКУРСА¹

Сажетак: При излагању у академском контексту неопходно је пажњу усмерити колико на садржај толико и на сам начин припреме излагања који, између осталог, подразумева и наставна средства. Под термином наставна средства подразумевамо пре свега поспешивање визуелног преноса информација како би реципијенти на најбољи начин разумели садржај излагања. Употреба ових средстава требало би да олакша пријем и ретенцију садржаја, као и да привуче и задржи пажњу реципијената. У раду анализирамо хендауте различитих професора на докторским студијама. Установиле смо да је разноликост у њиховој употреби велика, а самим тим је и различит учинак код реципијената. Анкетним упитником реципијенти су изнели своје ставове у погледу степена комуникативности коришћених хендаута. Истраживањем смо утврдиле да постоје типолошке одлике у употреби хендаута професора различите филолошке оријентације. Добијени резултати могу бити од користи у побољшању наставне праксе.

Кључне речи: академски дискурс, наставна средства, хендаути, типолошке одлике, ставови реципијената

1. Уводне напомене

Лингвистички гледано, под *дискурсом* се подразумева усмени или писани језик у контексту, а оно што је неодвојиво од дискурса као теоријског појма јесте његова друштвена условљеност. Тако да „академски дискурс можемо дефинисати као жанр књижевног језика који се реализује као усмени и писани продукт у оквиру академске дискурсне заједнице“ (Благојевић, 2008: 14). Под *дискурсном заједницом* подразумевамо одређену друштвену групу коју уједињује употреба истог жанра (Мауранен, 1993: 15). У овом раду шири оквир нашег истраживања јесте усмена реализација академског дискурса, односно предавања професора на постдипломским студијама. У раду анализирамо

¹ Рад је урађен у оквиру пројекта 178014: *Динамика структура савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

*хендауте*² као вид писане реализације академског дискурса, тј. као вид припремљене писане комуникације са рецепијентима.

При излагању у академском контексту неопходно је пажњу усмерити колико на садржај толико и на сам начин припреме излагања. Припрема излагања, између осталог, односи се на употребу средстава која визуелно поспешују пренос информација како би рецепијенти на најбољи начин разумели садржај. Употреба ових наставних средстава требало би да олакша пријем и ретенцију садржаја излагања, као и да привуче и задржи пажњу рецепијената.

2. Наставни процес и вербални код/невербални код

Наставни контекст подразумева висок степен когнитивног ангажовања рецепијената са циљем усвајања и ретенције презентоване материје. Фински теоретичар Пајвио (Paivio, 1986) увео је *дуал-код теорију* која се заснива на идеји да когнитивни процеси људског мозга функционишу на основу двојног инпута, подједнако и вербалних и визуелних елемената. Ова теорија посебно је окупирала пажњу у домену образовања због значаја употребе мултимедијалних средстава у настави (Mayer, 2001), где под термином *мултимедијално* подразумевамо наставни инпут који је презентован кроз више медијума (аудитивни, визуелни, кинестетички...), и на тај начин подстичемо усвајање истовременим активирањем више чула.

Познато је да се *вербални* и *невербални кодови* међусобно преплићу у комуникацији. *Вербални код* представља менталну репрезентацију која се посебно односи на вербални језик. То подразумева кодирање и декодирање поруке путем комуникације што симболизује наше доживљаје и идеје, било да су конкретне или апстрактне. Насупрот томе, *невербални кодови* упућују на нелингвистичко знање о свету. Путем *невербалних кодова* ми стварамо слике и они нам омогућују ретенцију, манипулисање и трансформацију порука (Richards & Dolati, 2010). Истраживања доказују да визуелни и вербални материјали, када су коришћени заједно, у настави доводе до позитивног утицаја на усвајање материје код ученика (Mayer & Sims, 1994). Код *визуелног типа* рецепијената примећена је потреба за пратећим визуелним материјалом приликом усвајања градива, као и потреба за подвлачењем и бележењем одређених делова текста. Релевантан је и податак да према истраживањима чак 80% рецепијената има визуелни начин каналисања нових информација (Дорнеј, 2005: 139). Стога, под

² У нашој лингвистичкој употреби за термин *хендаут* наилазимо на преводни еквивалент *изручак*. Интересантно је, такође, да хрватски лингвисти за *хендаут* као преводни еквивалент користе термин *брошура*, што свакако у српском језику семантички не одговара ни форми *хендаута*, као ни његовој садржини. Стога, термин *хендаут* преузеле смо из англистичке литературе, зато што ова сложеница најприближније значењски осликава његову употребу. Према речничком одређењу *handout* има значење циркуларног вида информације који се бесплатно дистрибуира (Merriam-Webster's Collegiate Dictionary, 11th edition, Merriam-Webster, Incorporated, Springfield, Massachusetts, 2005).

ефикасним и успешним учењем можемо схватити свако излагање које је комбинација вербалног и невербалног наставног материјала.

3. Настава и *хендаути*

Познато је да је наставни процес неретко сачињен од више метода, приступа, па и наставног материјала. Наставници настоје да према својим наставним циљевима и циљаним реципијентима, односно ученицима, одреде најадекватнију комбинацију метода и техника. На основу одабране методе и технике за час проистиче и одабрани наставни материјал којим ће материја бити представљена на најуспешнији начин. Све више пажње у образовању поклања се комбиновању вербалног и визуелног инпута. Узимајући у обзир чињеницу да људски мозак процесуира визуелни инпут 60.000 пута брже него сами текст као вербални инпут, налазимо оправдање за употребу комбинованог вербално-визуелног приступа у настави. Професорка Линел Бермарк каже да визуелни канал у мозгу обрађује визуелне елементе симултано, док лингвистички (вербални) канал функционише линеарно и у секвенцама³. Она у својој књизи о визуелној писмености говори о значају *мулти-сензорног приступа* у настави, истичући да овакав приступ у учионици доприноси теоријама као што су *више-струка интелигенција* и *оптимално учење* (Burmark, 2002).

Вербални инпут који је неизоставна компонента академске наставе, често бива допуњен неким видом визуелног инпута попут презентација на видео-биму или *хендаута*. Презентације и хендаути садрже текстуалну информацију, али често и слике, графиконе, табеле итд. У овом раду анализирале смо хендауте различитих професора на постдипломским студијама и установиле смо разноликост у њиховој употреби, а самим тим и различити учинак код реципијената. Ставови доктораната, као реципијената, у вези са употребом оваквог наставног материјала битно су допринели резултатима нашег истраживања.

3.1. Конципирање *хендаута*

Теоретичари Бекер и Дениколо хендаут дефинишу као врсту 'водича' који ученицима помажу у учењу и као наставни материјал који задржавају за себе и који им самим тим омогућава да се подсети наставног процеса (Becker & Denicolo, 2013: 116). Употреба хендаута има, као и сваки наставни материјал, своје добре и лоше стране.

---

³ www.Idaofmichigan.org/brmark.interview.pdf

Табела 1. Аргументи ЗА и ПРОТИВ употребе хендаута у настави
(Becker & Denicolo, 2013: 116)

Аргументи ЗА	Аргументи ПРОТИВ
<ul style="list-style-type: none"> - Поуздани зато што се спремају унапред (наставник их припреми темељно и у потпуности контролише информацију коју ставља на папир) - Разноврсни - Могу се користити и дистрибуирати циркуларно међу ученицима - Одлични за обнављање градива, посебно са освртом на белешке које ученици допишу на хендауте 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици се сувише ослоне на хендауте и мисле да им они могу бити потпуна супституција наставног процеса - Ученици не похађају наставу у нади да ће преузети хендауте са предавања - Могу бити преопширни и препуни текста и самим тим нефункционални

С обзиром на чињеницу да наставник хендауте припрема унапред за наставу неопходно је посветити довољно времена у конципирању информација које би требало да сачињавају хендаут. Потребно је увек повратно размишљати приликом припреме хендаута, имајући у виду не процес конципирања већ резултативност, односно, шта се дешава са хендаутом након наставног процеса (Becker & Denicolo, 2013: 117–118). Потребно је имати на уму сврху хендаута и на који начин он доприноси ретенцији наставног процеса и обнављању градива. Наставник би требало да на хендауту остави довољно простора за писање и хватање белешки јер на тај начин ученик наставни процес прати не као пасивни реципијент, већ као активни учесник у усвајању градива. „Обично је довољно на хендаутима навести само кључне концепте, костур самог излагања јер у том случају хендаут је само окидач за ретенцију материје, а не замена за предавање, што прави разлику између активног и пасивног слушаоца“ (Becker & Denicolo, 2013: 118).

3.2. Дистрибуирање хендаута

Такође, од изузетног значаја јесте и дистрибуирање хендаута у оквиру наставног процеса. Биб и Биб указују на чињеницу да одлука о тренутку дистрибуирања хендаута зависи и од типа излагања и самог контекста излагања (да ли је у питању академско предавање или пак пословни семинар) (Beebe & Beebe, 2009: 188). У нашем истраживању релевантни су академски контекст и предавања на постдипломском нивоу. У том смислу говоримо о употреби хендаута у оквирима постдипломских предавања и семинара који су били саставни део наставног процеса. Бекер и Дениколо сматрају да би хендаути у ситуацијама класичних предавања требало да буду дистрибуирани пред сам крај излагања како не би дошло до расипања пажње ученика на подељени материјал. Када су семинари у питању њихова препорука је да се хендаути поделе на самом

почетку излагања јер на тај начин било би омогућено учесницима да прочитају материјал и припреме се за дискусију која следи (Becker & Denicolo, 2013: 118).

3.3. Инструмент за анализу *хендаута*

За потребе истраживања користиле смо инструмент за класификацију хендаута теоретичара Бекера и Дениколоа који хендауте деле на три категорије према информацији коју они садрже:

Табела 2. Инструмент којим се класификују хендаути у настави (Becker & Denicolo, 2013: 117)⁴

Типови хендаута	Карактеристике
1. информативни хендаут	Само пружа текстуалну информацију о материји
2. прегледни хендаут	Представља водич кроз наставни процес, обједињујући преглед тема које ће бити обрађене
3. подстицајни хендаут	Представља окидач за покретање процеса усвајања, често само са визуелним приказом или неким графиконом који подстичу размишљање и анализу

Интересантно је истаћи да понекад *прегледни* и *подстицајни хендаути* могу имати већу вредност у процесу усвајања материје у односу на *информативни хендаут* који је често доступан и у електронској форми.

4. Истраживање

Ретроспективном методом настојале смо да анализирамо хендауте професора на постдипломским студијама који су показали разноврсност у приступу употребе овог вида наставног материјала. Анкетним упитником најпре смо истражиле фреквентност у употреби хендаута на предавањима на постдипломским студијама. Затим смо се фокусирали на сам садржај хендаута, односно, на начин конципирања садржаја хендаута те тако издвојиле типове хендаута. У закључивању значајни су нам били и ставови рецепијената о корисности оваквог вида наставне праксе.

4.1. Фреквентност у употреби хендаута и њихова дистрибуција

Корпус у истраживању представљао је 27 предавања професора различитих филолошких усмерења (професора србистике, англистике, романистике

⁴ Преводни еквиваленти за 1) information-giving handouts, 2) reassuring handouts и 3) inspiring handouts (Becker & Denicolo, 2013: 116).

и германистике), односно 30 хендаута (164 страна). У анкетном упитнику испитаници, тј. докторанти, изјаснили су се по питању организације предавања и заступљености PowerPoint презентација и хендаута у настави. Резултати фреквентности у оквиру истраживања представљени су табеларно и образложени у раду о употреби PowerPoint презентација (види о томе детаљно у Миленковић, Русимовић: 2013: 81–84). За потребе овог истраживања релевантан је податак да је на предавањима поред PowerPoint презентација (44%) у великој мери била заступљена употреба хендаута (37%) од укупног броја одржаних предавања. Овај податак подстакао нас је на анализу хендаута као наставног материјала, са циљем да установимо наставну праксу професора на постдипломским студијама и да проценимо колика је корист од оваквог наставног материјала према ставовима анкетираних доктораната.

Када је у питању дистрибуција хендаута, у 40% случајева они су знатно раније електронским путем послати докторантима како би се припремили пре предавања и на тај начин били спремни за дискусију. Ово је очекиван резултат с обзиром на бројне хендауте који обилују текстовима и имају преваходно форму скрипте. У 53% случајева хендаути су дистрибуирани непосредно пре самог почетка предавања, а тек у 7% случајева они су подељени на крају предавања за потребе обнављања градива у сопствено време и за потребе припреме испита. Ови хендаути били су углавном информативног карактера.

4.2. Адаптирани инструмент и типови хендаута

За потребе нашег истраживања инструмент преузет од теоретичара Бекера и Дениколоа (2013) је адаптиран. Настојале смо да карактеристике типова хендаута детаљније опишемо на основу расположивих хендаута који су на докторским студијама дистрибуирани:

Табела 3. Адаптирани инструмент за класификацију и типове хендаута

Типови хендаута	Карактеристике
1. информативни хендаут	Текстуална информација о материји је у облику везаног текста, често у облику обимнијих скрипти
2. прегледни хендаут	'Водич' кроз наставни процес; обједињује преглед тема које ће бити обрађене; у облику је кратких теза/кључних речи Даје упутства за писање апстракта, приказа, семинарских радова Даје преглед релевантне литературе, часописа, сајтова
3. подстицајни хендаут	Окидач је за активно учешће у предавању Покреће процес усвајања и разумевања материје, Често је у облику визуелног приказа (слика, табела, дијаграм, графикон, цитат, пример) Подстиче на размишљање и анализу, дискусију

Према адаптираном инструменту за класификацију хендаута разликујемо три типа хендаута: *информативни*, *прегледни* и *подстицајни* хендаути. *Информативни хендаути* често представљају обимније скрипте и конципирани су у виду везаног текста. Када су преопширни и препуни текста, могу бити нефункционални. Међутим, дешава се да се ученици сувуше ослоне на *информативне хендауте* и мисле да им они могу бити потпуна супституција наставног процеса. Зато понекад не похађају наставу у нади да ће преузети хендауте са предавања.

Прегледни хендаути на неки начин представљају 'водич' кроз наставни процес, обједињују преглед тема које ће бити обрађене и дају упутства за писање апстраката, приказа, семинарских радова, као и преглед релевантне литературе, часописа и сајтова. Ови хендаути су у облику кратких теза и истичу кључне речи. Када су добро и темељно припремљени, садрже информације које широко упућују на предмет предавања. Стога, онај део предавања који због временског ограничења није експлициран, кључне речи и понуђена литература, омогућавају реципијенту да и након предавања дође до релевантних информација.

Подстицајни хендаути представљају окидач за активно учешће у предавању, они покрећу процес усвајања и разумевања материје на самом предавању, те тако подстичу на размишљање, анализу и дискусију. Често су у облику визуелног приказа слика, табела, графикана, примера који се процесуално анализира. Углавном има доста празног простора за хватање белешки. Када су темељно припремљени, одлични су за обнављање градива, посебно са освртом на белешке које ученици допишу на хендауте. Полазећи од ова три основна типа хендаута извршиле смо анализу корпуса и добиле смо следећу класификацију:

Табела 4. Класификација анализираних хендаута

Типови хендаута	Заступљеност хендаута	Типови хендаута	Заступљеност хендаута
Информативни	4 (13.3%)	Информативно-подстицајни	1 (3.3%)
Прегледни	4 (13.3%)	Прегледно-подстицајни	4 (13.3%)
Подстицајни	7 (23.3%)	Информативно-прегледни	6 (20%)
		Информативно-прегледно-подстицајни	4 (13.3%)

Истраживањем смо дошле до модификације у инструменту који смо користиле за анализу и установиле смо да поред 3 основна типа хендаута (*информативни*, *прегледни* и *подстицајни*) постоје још 4 прелазна подтипа који комбинују карактеристике основних типова (*информативно-подстицајни*,

прегледно-подстицајни, информативно-прегледни, информативно-прегледно-подстицајни).

Како је њихова фреквентност на предавањима била разнолика, добијене резултате рангирале смо на следећи начин:

Табела 5. Рангирање типова хендаута према заступљености на предавањима

1.	Најзаступљенија категорија – подстицајни хендаути
2.	Мање заступљена категорија (али статистички мало значајна у одступању у односу на прву категорију (3.3%)) – информативно-прегледни хендаути
3.	Најмање заступљена категорија – подељена је на информативне, прегледне, прегледно-подстицајне и информативно-прегледно-подстицајне хендауте
4.	Статистички најмање значајна категорија – информативно-подстицајни хендаути

Анализа фреквентности појединих типова хендаута на постдипломским предавањима показала је да су најзаступљенији типови *подстицајни* и *информативно-прегледни хендаути*, док су знатно мање заступљени *информативни, прегледни, прегледно-подстицајни* и *информативно-прегледно-подстицајни хендаути*. Најмање су заступљени били *информативно-подстицајни хендаути* који на неки начин представљају два опозитна типа, па је донекле логично и очекивано да се ретко комбинују.

4.3. Ставови рецепијената о употребљеним хендаутима на предавањима

Сама анализа заступљености типова хендаута може се сагледати у ширем контексту тек уколико узмемо у обзир и повратну информацију рецепијената. Према томе, примена хендаута у оквиру предавања наметнула је истраживање ставова рецепијената о комуникативности оваквог вида презентовања материје. Креч и Крачфилд (1980: 63) став дефинишу као „трајну организацију мотивационих, перцептивних и спознајних процеса с обзиром на одређене видове индивидуалног света“. Анкетним упитником дошле смо до ставова доктораната који су на предавањима били у улози рецепијената.

У оквиру анкете 12 испитаника, поред питања о фреквентности употребе хендаута у настави, требало је да одговоре и на следеће задатке:

1) Да ли употреба хендаута олакшава/отежава предавање? Образложите.

2) Према критеријуму комуникативности (позитивном рецептивном пријему) рангирајте елементе по значају и користи за усвајање градива: (слике, цитати, дефиниције, кључне речи, списак литературе, графикони/табеле, примери, тезе предавања, теоретски текст).

Употребу пратећих материјала и разних помагала у настави анкетирани докторанти су оценили као неизоставни део предавања који пријем информација знатно олакшава јер омогућује систематичност излагања приликом усвајања теорије.

- 88% испитаника је истакло да употреба хендаута у настави **олакшава** пријем материје јер папир је користан приликом спремања испита или подсећања на најбитније тачке.
- 12% испитаника одговорило је да у **неким случајевима отежава** уз образложење да симултано коришћење и презентације и хендаута често расипа пажњу рецепијената због мултисензорног инпута који рецепијенти примају истовремено.
- Битно је истаћи и да је 11% професора користило паралелно и PowerPoint презентације и хендауте тих презентација, пракса која се такође неретко среће у настави. У нашем истраживању уврстиле смо и овај тип хендаута зато што по дефиницији он такође спада у циркуларни вид информације који се дистрибуира и који докторанти у току предавања користе да би дописали сопствене коментаре. У својим образложењима они су нарочито истакли да је корисно ако хендаут има остављен простор поред примера, текста, табела итд. где је могуће хватати белешке.

Међутим, на основу образложења анкетираних доктораната морамо констатовати и неадекватност и невешту употребу пратећег материјала. Хендаути који експлицирају и илуструју тему могу бити или преопширни или невешто сачињени, а уколико предавач јасно не укаже на њихову улогу у излагању и не представи њихов садржај, оваква употреба пратећег материјала може само нарушити концепцију излагања и умањити њен значај. Стога, неопходно је запамтити да *адекватно* сачињен хендаут који је истовремено уско усклађен са излагањем може бити од непроцењиве вредности јер поспешује визуелни пријем.

Када је у питању рангирање визуелних елемената и садржаја самих хендаута, испитаници су у анкетном упитнику навели да им је у 100% случајева најзначајнији *подстицајни* тип хендаута, у 91% случајева *прегледни*, а тек у 45% случајева *информативни*. Из приложених резултата јасно је да су се најчешће опредељивали за *прегледни/подстицајни* и прелазни облик *прегледно-подстицајног* типа хендаута. Стога, можемо истаћи да би наставу требало прилагодити више *прегледним* и *подстицајним* елементима приликом сачињавања хендаута зато што управо они стимулишу на активно когнитивно ангажовање рецепијената које поспешује усвајање и ретенцију материје. Ови резултати поклапају се са резултатима Ребеке Оксфорд која истиче да током свог двадесетогодишњег рада и искуства просечно 50% до 80% људи првенствено визуелно учи (Дорни, 2005: 140). Докторанти су јасно исказали свест о потреби за комуникативним приступом у настави и самим тим и комуникативним наставним материјалом који их активно ангажује приликом предавања.

5. Закључак

Како је наставни процес састављен од више метода, приступа и различитог наставног материјала, велики је и важан задатак предавача да према циљевима наставе и у односу на циљане реципијенте одреде адекватну комбинацију метода и техника. Такође, све се више у савременој настави пажња поклања комбиновању вербалног импута, који је неизоставна компонента наставног процеса, и визуелног инпута попут PowerPoint презентација и хендаута.

У овом раду анализирани су хендаути које су предавачи користили на предавањима у оквиру постдипломских студија. Установиле смо да су хендаути били фреквентни на овим предавањима и то 37% од укупног броја предавања. Што се садржаја и начина конципирања хендаута тиче издвојиле смо следеће типове и подтипове хендаута: поред 3 основна типа хендаута (*информативни, прегледни и подстицајни*) постоје још 4 прелазна подтипа који комбинују карактеристике основних типова *информативно-подстицајни, прегледно-подстицајни, информативно-прегледни, информативно-прегледно-подстицајни*. Анализа фреквентности појединих типова хендаута на постдипломским предавањима показала је да су најзаступљенији типови *подстицајни* и *информативно-прегледни* хендаути.

Међутим, ставови доктораната упућују на другачију потребу – потребу за превасходно *прегледним* и *подстицајним* хендаутима или за подтипом *прегледно-подстицајног* хендаута, зато што на тај начин они највише учествују у самом наставном процесу. Докторанти сматрају да су ови типови хендаута најкориснији и најфункционалнији у процесу усвајања материје. Анкета доктораната (реципијената) показала је да постоји самосвест реципијената о значају усвајања материје и активном когнитивном учешћу у анализи.

Докторанти вреднују *прегледне хендауте* као неку врсту резимеа о садржају предавања јер су у облику кратких теза и истичу кључне речи. *Прегледни хендаути* обједињују преглед тема које ће бити обрађене и дају разна и корисна упутства за писање, као и преглед релевантне литературе. Када су добро и темељно припремљени они садрже информације које широко упућују на предмет предавања, тако да и онај део предавања који због временског ограничења није експлициран, кључним речима и понуђеном литературом омогућено је реципијенту да и након предавања дође до релевантних информација.

Такође, истакнута је и важност *подстицајних хендаута* који представљају окидач за активно учешће у предавању, они покрећу процес усвајања и разумевања материје на самом предавању, те тако подстичу на размишљање, анализу и дискусију. Када су темељно припремљени, одлични су за обнављање градива, посебно са освртом на белешке које ученици допишу на хендауте.

Резултати истраживања показују да је од велике користи ослушкивати ставове ученика у настави и омогућити да и они равноправно буду ангажовани у наставном процесу. На овај начин предавач је у могућности да сагледа да ли је и у којој мери интенција предавања постигла свој циљ и какав је рецептивни пријем предавања код доктораната.

Литература

- Becker, L. & Denicolo, P. (2013). *Teaching in Higher Education*. LA, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage Publications Ltd.
- Beebe, S. A. and Beebe, S. J. (2009). *A Concise Public Speaking Handbook, 2nd Edition*. New York: Pearson Education, Inc.
- Благојевић, С. (2008). *Метадискурс у академском дискурсу*. Ниш: Филозофски факултет.
- Burmark, L. (2002). *Visual Literacy: Learn to See, See to Learn*. University of California: Association for Supervision & Curriculum Development.
- Dörnyei, Z. (2005). *The Psychology of the Language Learner*. New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates, Inc.
- Креч, Д. и Крачфилд, Р. (1980). *Елементи психологије*. Београд: Научна књига.
- Кристал, Д. (1987). *Кембричка енциклопедија језика*, прев. Београд: Полит.
- Maaranen, A. (1993). *Cultural Differences in Academic Rhetoric: a text-linguistic study*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Mayer, R. (2001). *Multimedia Learning*. Cambridge: CUP.
- Mayer, R. & Simes, V. (1994). For whom is a picture worth a thousand words? Extention of a dual-coding theory of multimedia Learning. *Journal of Educational Psychology*, Volume 86, Number 3, 389–401.
- Миленковић, Б. и Русимовић, Т. (2013). Употреба мултимедијалних средстава као пратећег материјала у усменој реализацији академског дискурса. У Б. Димитријевић и ур. одбор: *Наука и савремени универзитет 2: Од наставе до науке*, Ниш: Филозофски факултет, 77–90.
- Paivio, A. (1986). *Mental Representation: Dual coding approaches*. New York: OUP.
- Richards, C. & Dolati, R. (2010). Harnessing the Use of Visual Learning Aids in the English Language Classroom. *Arab World English Journal*, Volume 2, Number 1, 3–17.
- Merriam-Webster's Collegiate Dictionary, 11th edition, Merriam-Webster, Incorporated, Springfield, Massachussets, 2005.
- www.Idaofmichigan.org/brmark.interview.pdf

Tanja Rusimović, Branka Milenković

IMPLEMENTING HANDOUTS IN THE ORAL REPRESENTATION OF ACADEMIC DISCOURSE

Summary: When teaching in academic context it is essential to focus equivalently on the content as well as on the teaching preparation which realizes the use of specific teaching materials. It is therefore necessary to define the concept of teaching material and what it means in the process of teaching. Amongst many other benefits teaching material should primarily enhance the visual transmission of information with the

ultimate aim of reception and understanding of the teaching content. The use of these materials in teaching should alleviate the reception and the retention of the content, as well as to attract and maintain the attention of the recipients.

In this study we analyze the handouts of different professors that have been used in the context of doctoral studies. The results have lead us to realize that there are many different approaches in using handout in class. However, we noticed that there is a difference in how successful the implementation of these handouts was from the perspective of the Phd students. We have surveyed the students with regards to how communicative and useful these handouts were in their process of learning the teaching content. Also, research has illuminated a typology of handouts used in class of professors with different philological orientation. Results that we have reached may be beneficial in terms of lesson design from a communicative approach perspective.